

ЛІЕК
ЯРОСТИ ТУРСКЕ.

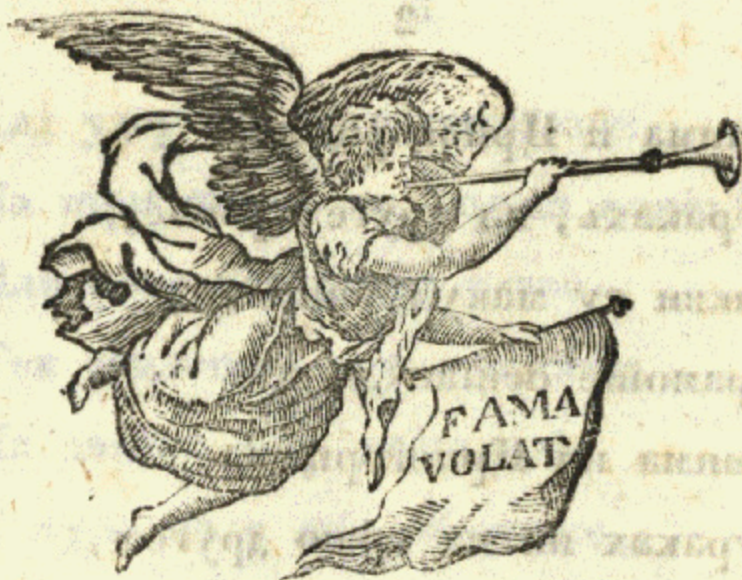
ЦЕТИНЪ.

Печатано у Штампари Црногорской.

1834.

Carroll 74

10-105127436

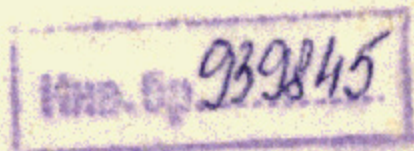
П Ћ С Н А

З А

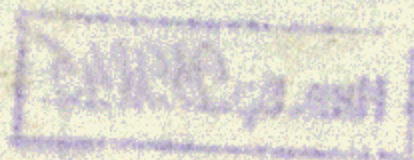
ВИДА И МИРЧЕТУ

КАКО СУ СКУПИЛИ ЧЕТУ И
УЗЕЛИ ТОП С ПУЖА.

Вино пили две четобаше,
Четобаша Видо и Мирчета
На обали Зете гласовише
У Пажиће село поносншо,
На високу кулу Агичину,
Баш Агице Кнеза од Пажићах;
Вино пио разговарајосе
Ће е кој оспала срамоша

Брђанима и Црногорцима
 У Туракахъ, ја друге крајне,
 И такви су макул учинили,
 Да срамоше ошануло не
 Брђанима ни Црногорцима,
 У Тураках ни на крају другом,
 Досим една брука и срамота:
 Кад с Турцима боеве чинисмо,
 И кржаве раше заводисмо,
 Узеше нам два попа огњене,
 Пушпише их при наше нахи
 Без пролива крви од юлака,
 И без раше и без мршве главе;
 То е сваком од наше крајне
 Припасало женску опрегљачу,
 Да е такве нигда било не.
 Пас' у вино куну чешобаше
 Своим здрављем и своим оружјем,
 Даће чешу покушши малу,
 С чешом поћи Спужу кржавоме,
 И са њга попа уграбиши
 Хаберника Скандарбега бана,
 (Коп сѣди на бедем од Спужа,
 Дае хабер у Турску крајну,

Кад ударе брацки вишезови,
 На при шврде од Служа капије)
 Яли свое изгубиши главе.
 Тек заклевшу ову учинише
 На лагане ноге успадоше
 С куле пале дві аберняче,
 Аберняче пак и леденяче.
 Хабер Брду пође просипраноме
 Сви чепници дивно познадоше,
 Да су пушке њина чепобаше,
 Чепобаше Вида и Мирчеше;
 Брже прче кули у Пажиће,
 Ће по они испіаю вино.
 Скупшесє тридесет чепниках,
 Те ми сѣли испіаши вино.
 Баш са свое дві булогбаше;
 [А што ћу ти лакардію дуљши:
 Чеша ти се оплен подигнула
 Приђе зоре и приђе сабаха,
 До сабаха при сахана бѣше,
 Обрнула к Служу краичноме,
 Два є поля прекасада вучки:
 Ждребаника, пак и Лиманика,
 Височицу вучки и хайдучки,

Доклен Служу на капию дође,

Али ево муке за юнаке,

На граду е гвоздена капија,

На капији брава дубровачка,

Зашворена пак е заклопѣна,

А на врата чешири солдата

Од Нигзама Цар Опшмановића,

Те чувају граду караулу

Од Брђанах кржаве крапне.

Чеша пред град мало починула,

Пошегнула изъ шулума вина,

Доклена им Богъ и срећа даде,

И заспаше чешире солдата

У кржаву кулу караулу.

Како чеша оно оназила,

Друг се другу пенѣ на рамена,

А најгорњи њини Булюгбаше,

Искочише на бедем од града;

А што ћу им лакардию дуљини:

И скоћнише па га прескочише,

Ускочише кули караули,

Те од куле саломнише врата,

И свезаше чешири солдата,

Отворише од града капию,

Те у граду чешу уведоше,
 Уведоше пак є изведоше
 На бедему к ноу абернику,
 [А шпа ћу ти лакардію дуљин:
 Већ низ бедем пона ошискоше.
 Спаде звека бедем и капию,
 Спаде црне земљь шушњавина,
 Попресе се сва Турска краица
 А ломесе срцаиш пенцери:
 Од шегоше пусна хаберника.
 Турци мисле есе земља пресе,
 Ја гром уби кулу караулу,
 Успадоме на поге лагане,
 Од шрчаше кули караули,
 А јли виде ошворена враша,
 И свезана чешире солдана,
 Искочише граду на капию,
 Него Брцке пушке запуцаше,
 И уграду Турке зашворише;
 [А шпоу ћу ти лакардію дуљин:
 Већ Брђани пона одвукоше.
 Турци шрче на Спужску главицу,
 Те кликую варош Подгорицу,
 Велю Зету, люту Малесију.

У брзо им вельи индан дође:
 Пеш хиљадах люта Краичника,
 А пред њима Лекићу Спахија,
 Иделија од Грудох Кадја,
 И од Спужа Мехмет Капешане;
 А шта ћу ти лакардию дуљин:
 Окренуше с войском ударше
 У кравом Косовоме Лугу,
 На Јашпребу на село малено,
 Ту смислили шона освешити;
 Но ће срећа шу е и несрећа:
 Войску спража опазила мала,
 Одпрчала у село казала.
 Западше шридесет и шри друга,
 И на себе напустили Турке.
 Турци загон к селу учинше,
 Пеш шесет кућах огњем опалише;
 Но се люто бране Калезићи,
 Био Турке, кликую Брђане,
 У шоме им индан сусшигнуо.
 Од крвава села Ћурјоца,
 Спасало им деведесет другахъ,
 А пред њима Риспанов Стефане
 С побрашимом Ћикнићем Стефаном.

Како доше у Турке удрише;
 А шпа ћу ши лакардию дуљини:
 Саломише силу и краину,
 Турци бѣже Косовіем Лугом,
 Ђераю их Брѣки вшпезови.
 До Сушице док догнаше Турке
 Десет су им окинули главах,
 И шесдесет ударили ранах;
 Јоши Спахија и Грудах Кадія
 У бѣжанѣ сабљѣ изгубили,
 Живи Турци оружѣ бачали,
 Да Брђане њиме замамлюю,
 Па се грдни и разбѣни Турци
 Поврашише Служу, Подгорици.
 Прођише се Турци воеваня,
 И на люта Брда удараня,
 Јли ће те јопеша бѣжаша,
 Без оружја крвави скакаш.
 Поноси се ши краино наша!
 Доклен рађаш онакве јонаке,
 Како шпо е Видо и Мирчеша,
 Не остае бруке и срамоше
 Црной гори, ни на єдном краю.

УДАРАЦ НА МАРТИНИЋЕ

1832 годa 23 Априла.

Полећело тридесет гаврановах,
Гологлави сломљених крилах,
Од ђепара и Турске крајине:
Подгорице, Спужа и Жабљка;
То не бици, кажу, гавранови,
Већ тридесет од крајине Агах;
Прелећеше Зету и Цјевну,
Пребродеше блато и Болну,
Пролећеше од града капиом,
Доклен на град Скадар излећеше.
Види се пак су починули

На сокаша и визирска враша.
 Грачу шу҃жни замукліем гласом:
 Аман, еман чеспиши ве҃ише!
 Мехмед Пашо, Мухур саибіо,
 Ве҃ овако живѣш не можемо,
 Од влашкіех силніех змаевах,
 Изліе҃шу из крвавих горах,
 Доле҃ћую нама на бедеме;
 Ми се од нѣх ма҃и не смеіемо,
 Ни из града носа изніеши,
 А камо ли боя учиниши
 На мегдану и полю широку.
 Узеше нам поля и ливаде;
 Што ни бѣху хани пду҃гани,
 То су нѣма овчарске спайнице;
 Агалуци и наши Чиплуци,
 Што држаше Цареву крапну,
 Туд се нѣма разширую овце;
 Аге смо ши без ниша остале,
 Оспанули аге и спахіе,
 Пропа нам є перчин кроз капицу.
 И те бисмо яде опросиши,
 Да смеіемо рало у҃ашиши,
 У҃ашиши рало и мопику,

Да по клепо племе похарамо,
 Оно есте начинило куле
 Близу Спужа крвавога града,
 Гађа са њих по бедему Турке;
 Сад е њима ласно ударити,
 И по племе клепо изпражити,
 Све су друге извиле овце
 До крвава села Маршићића,
 Њине пасу ситну ђешелину,
 До бедема од нашега Спужа,
 Не босе Цара ни Везира,
 За нас друге одавна не маре,
 Ту е ласно њима ударити,
 Спошина е овчарах чобанах,
 Десет хиљад бвліех овацах,
 И хиљада конях и воловах,
 Ако Бог да и Мухамед свешац,
 Те по клепо племе изпражимо,
 С тіем ћемо Брда успрашити,
 Од градова наших одагнаши;
 Него войску ал све посієци.
 Кад њих зачу Мехмед Решид Паша,
 Види много да не праже войске,
 Рече њима и даде њим войску:

Пеш хилядах од свога шигзама,
 А чешпирн люпа Арбанаса,
 II пред войском млада Мехмед Пашу,
 II чешпирн гласине зеленке.
 Ополен се войска окренула,
 Доклен спаде варош Подгорици,
 Войска мешну Рибницом шапоре,
 Од край града до крвава моста.
 Ту шраляла дана шри чешпирн,
 Ту шраляла и шу вичала.
 Диван Паша вич учинио,
 Тек се смрче и сунце ушече,
 На чешворо разредіо войску:
 Єдну Паша себе оставіо,
 Другу даде бегу од Кавае,
 Трећу даде Лекпћу спахін,
 А чешпирну Спужску Селман агн;
 Па се с войском поћно окренуше,
 Поћно пошлн, поћно Спужу дошли,
 К селу пошлн са чешпирн снране:
 Паша своіом на сред села пође,
 На біеле куле Радовића,
 Бег с пѣговом на Ђурановића,
 А Спахія пуш села Глазнице,

Ага пође пошоком на Цркву;
 Но Бегова најпре удри войска
 На ваљашно село Ћураново.
 Неке мањ куће попалише,
 И чепири главе уграбише,
 Но се кућа Ћуранова брани.
 У куле се десет зашворили,
 Турке био кличу Маршиниће,
 Но им нико помоћи немаше,
 Єра врспні бѣху у планину
 Тіех данах изявили овце.
 Чуе поклич Войводића Раде,
 Те испрча пред біелу кулу,
 Одмах свога пали цецердара,
 Те кликуе браћу Маршиниће;
 Двадесет их се брже окупило,
 Помислили да є една войска.
 Ипро прче к селу Ћуранову
 Но им лоша срећа прискочила,
 Село бѣше Бего уминуо,
 И са нѣма сва врспнія войска,
 Те се среше с Войводићем Радом,
 И са оно двадесет момчади;
 Убише се боем жестокиєм,

Ал Войводић (и од прага му е)
 Пали свога биспро цетердара,
 Дивно Бега од Кавае згоди
Посред пуца ће му душа куца,
 Напуце му и загнао душу,
 У то Паша спрага ударіо,
 С десне спране Лекићу спахија,
 А с леве Спунки Селман-Ага,
 Међу собом момчад зашворили,
 Жеспоко се бране Маршићни,
 Но им Турска сила одолѣла,
 Десепинњи главе одкидоше,
 Оне десепи люпо обранише,
 Но кликуе Войводићу Раде:
 Ай ће све ми до два брапучеда!
 Ће си мене Спешо и Гавриле!
 Кућу вама Турци ископаше,
 Већ су мене обранили люпо,
 На мене су седам осам ранах,
 Сад ме двое уби сенцирліях,
 Обѣ су ми ноге саломиле,
 Бранећ сприца Милушина мртва,
 Да му мужку не однесу главу,
 Вићу мене помоћ не можете,

По грабите робъ од Тураках,
 Ера ви га свега поробише.
 Оно Стефо чуе и Гавриле,
 И са њима шездесет чобанах,
 У юнаках пукла ерца жива,
 Те у Турке загон учини,
 Сву низ село саломилн войску,
 До мрамора Мехмед-Кокотлие,
 Тридесет и три одкинули главе;
 Од мрамора до дно попочицах
 Четрнаесет одкидоше главах,
 Док им добра помоћ прискочила,
 Сто Црнацах с Пуљвићем Радом.
 Од јушине Црнци ударише
 На баряке Бега Задринскога,
 Ту нештога Бега посѣкоше
 И десетак око њга главах.
 Бега уби Пуљв Радоване,
 А Милушини браћанић посѣче;
 У то Брда друга прискочише,
 Сви Шипери и Бѣлонавлин,
 Займише се полѣм за Турцима.
 Дае коме спани погледани,
 Како Турци прче на кошию,

Иша у град сваки сакриш шию,
 Но им шако Бог и срећа даде,
 Ера им се близу нагна Служе,
 Тере у град грдни упекоше.
 Ту погибе Марпнићах десет,
 А Тураках при пуп по пепдесет.
 Марпнићи Србски соколићи,
 Свагда ли се справна надаште,
 Те Цареве Паше исправляше,
 Са пуцима ваніех шараках,
 Да се не би коп преварио,
 И у дубль с войском ударіо,
 Ви сте крило Србской гори Црной.

ВУК ПРИЯТЕЛЬ ОВЧИ.

Біела є покликнула вила
Сврх пуштога Лица високога,
Кличе млада Омущиї Паланги,
По имену Беровића Марка:
Зло ши юшро код овацах Марко!
У зо час си укропио овце
По паланци и Турском Ђенару,
Жалбе су се на тебе дигнуле,
Оће тебе ударити Турци,
Херцеговци кржави юнаци,
Од Клобука и од Корџићах,
Од Требшња и од Невесиня;
Везиру се додіяле даве

На крваве Цуце и Трешнѣвце,
 На крем пасућ Турску Царевину.
 Него Марко одговара виши:
 Мучи вило спали ши с каменом!
 Мене Турци удариши не смію,
 Доклен ми е код овацах Вуко,
 Око Вука десет Перовићах,
 Вука знаду и одпріед Турци,
 Он се с њима и приђе играо,
 Играо се квочке и пиплићах;
 Друга момчад боя зажелѣла,
 Ср су мале пушке прифатила,
 А дугіех половина нема,
 Бога моле да им удре Турци,
 Да без паре и дуге набаве;
 Пак док миє пеш спопицах Цуце,
 И пошко люша Оздринића,
 Не смію ми удариши Турци,
 А скоро сам вѣру уфатио,
 С Мушовићем Осман Капешаном
 И њговим люшием Никшићем,
 А кад они наме удриши неће,
 Не боимсе мршва Корѣнића,
 Ни лукара из града Требниа.

Опеш вила одговара Марку:

Зла є вѣра у Турчина Марко!

Него Марко необрати главе,

Већ улѣзе јопеш у колибу.

У шай доба ударише Турци,

Шесипопинах пѣшца и коњика,

Овколише овце и шорину,

Посѣкоше у колибу Марка;

Но искочи Голубовић Вуко,

Баш са оно десетак момчади,

Из аљинах без пола аљинах;

Кад погледа овце и шорину,

Али су их овколили Турци,

И од шора спругу одспружили,

Онда Вуко пали џефердара,

Те погоди на спругу Турчина,

Два убио едног проз другога,

Па кликуе из колибе Марка,

А соколи ђецу око себе,

Ђеца гађу и добро погађу,

Біо Турке и шорину бране,

Но свѣшина кад сложено навали

Предобіе земљѣ и градове,

А камо ли овчарску шорину.

Одавише низ Рудине овце,
 За њима се напуштио Вуче.
 Са момчађу узданом дружином,
 Рудинама разагоне Турке.
 Сав су пліен њима уграбили,
 Јошп им десеп главах одкинули.
 Ево више јада од Тураках,
 Ср незнаю бѣжаш Рудинама,
 Ја ћера их с момчадима Вуче,
 Док их угна у племе Грахово,
 Сѣкли су их што су могли руке,
 И по бреме узели оружја.
 Паси Вуче сад Рудине с миром,
 Не може те нико укорити,
 Ти си спршца освешіо Марка,
 И брашића млада Марковића;
 Од шебе ће замшиоваш Турци,
 Срє си их добро научіо
 Ладши кашу низ правне Рудине,
 А ако те штоогођ и задію,
 Јошп им се ка приђе появи,
 Па ће шукаш огань у кашицу
 И пробудиш Турску кукавицу.

Н А Х І Е.

Дерногоре краино и крило,
Подом свакиѣм Ишалою Србска,
Нъиво злапна и ливадо цвѣпна
И вѣрношчу поспояно гивздо,
Дрно срце душманшну даваш,
А очбини кшшу и похвалу!

* * *

Часли цвѣпне дивоно юначка,
И похвадо оца горе Дрне
Ей вишежсшва излежало право,
Гврсна вѣром, поспояна дѣлом,
Ками Турсшву на швое границе,
А благо ти роду и племену!

Ко се с побом поредити може,
 А се дѣлом храбрим показати?
 Ти си мами Србске горе Црне,
 У бранило соколовска гнѣзда!
 На тебе се тешко туже Турци
 Славе тебе просити спихотворци;
 Млик юнацства и гуслара ђале
 У највише пивоя дѣла славна.

Доеви те пешки одвоише,
 Тек пушках свѣту прогласише,
 Ко међ шурке свободу си спекла,
 О нахио и племе Вишежско!
 Подобило Спарше, Карпагене,
 У Србалих дико и похвало!
 Резири те много велми памше
 Који крвцу с побом се бијући,
 И пред побом у шрку бѣжећи,
 Црне су им поснавале майке
 Како вазда, шако и данас е,
 Умин Боже ко до Тебе може!

Не се е побоял пошепнати може,
 Да се даде и дробни покосани,
 Ни се мачи Србске горе Шпе,
 А дрини се соколовка тврда!
 На небо се мачко туче Турци
 Главо меде пресеци епикондрини,
 Как јонанцира и тучење фале,
 А мачини маче дла саваде.

Гласи не шекли оловни,
 Та нучказ сврну пролазени,
 Мачи туче едрбу са смелу,
 О мачо и маче Винијско!
 Подобно Сварно, Карнијане,
 А Срблян јачо и позвато!
 Мачи не мачо погли мачи,
 Мачи крају е мачо са дини,
 И прет мачо у мачу бачи,
 Маче су ни мачиније маче,
 Как вача, мачо и маче е,
 Мачи боле ко до Тече маче!

БИБЛИОТЕКА
 НАРОДНЕ СРБСКЕ
 АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ
 БЕОГРАД

